МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра дошкільної освіти

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Колективна монографія

За редакцією А. М. Залізняк

Умань
Візаві
2024

2024УДК 378.018.8:373.2.011.3-051(02)
С94

Авторський колектив: А. Залізняк, Б. Семчук, І. Найдюк, В. Кривда, С. Гарбар.

Рецензенти:

Загородня Л. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Іщенко Л. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Бабюк Т. Й., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 20 від 28 травня 2024 року)

Сучасні тенденції підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти С94 до професійної діяльності: практичний аспект :кол. моногр. /
[А. Залізняк, Б. Семчук, І. Найдюк[та ін.] ; за ред. А. М. Залізняк ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Каф. дошкільної освіти. – Умань : Візаві, 2024. – 195 с.

Монографія представляє науково-практичну складову підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності. У колективній монографії міститься п'ять параграфів, які доповнюють один одного і спрямовані на пошук нових ефективних шляхів організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, формування сучасного фахівця дошкільної освіти, здатного до творчої професійної самореалізації, самовдосконалення та саморозвитку

Рекомендовано викладачам та здобувачам вищої освіти, педагогам дошкільної освіти.

УДК 378.018.8:373.2.011.3-051(02)
© Авторський колектив, 2024

ЗМІСТ

Передмова…… **4**

Підготовка фахівців дошкільної освіти до роботи з сім'єю з фізичного виховання дітей дошкільного віку (**Алла Залізняк**)……. **5**

Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій в ЗДО (**Богдан Семчук**)…… **42**

STREAM-технології як інноваційний підхід до вирішення завдань сучасної дошкільної освіти (**Ірина Найдюк**)…….. **79**

Практико-орієнтовані технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах дистанційного проходження педагогічної практики (**Валентина Кривда**)……. **118**

Підготовка фахівців дошкільної освіти до використання в освітньому процесі мультиплікаційних фільмів (**Світлана Гарбар**)……..... **154**

Висновки…… **193**

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі акцентується значна увага на необхідності підвищення якості підготовки фахівців нової генерації та нових вимогах до професійної підготовки майбутніх педагогів, спроможних адаптуватися до швидкоплинних змін у професійній діяльності, самостійно поповнювати професійні знання та збагачувати власний професійний досвід упродовж усього життя. Тому вимога сьогодення – реформувати освітянську галузь, модернізувати зміст освіти у зв'язку зі змінами державних пріоритетів та світових тенденцій.

На підготовку майбутніх педагогів дошкільної освіти в нових умовах українського суспільства наголошують: Закон України «Про освіту», Державна програма «Освіта. Україна XXI століття», Національна програма «Діти України», Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті та інші нормативні документи.

У процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти має місце низка суперечностей між:

–зростаючими вимогами сьогодення до професійного рівня підготовки майбутнього вихователя і його недостатньою підготовленістю;

–необхідністю якісної підготовки фахівців і рівнем організації освітнього процесу у вищій школі.

Відтак, виникає проблема підготовки майбутнього вихователя до професійної діяльності відповідно до сучасних запитів професійно педагогічної діяльності в Україні.

Метою підготовки монографії стало комплексне вивчення актуальних наукових проблем у галузі професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Представлені праці в монографії мають практичну спрямованість та є гідною відповіддю колективом авторів на потребу в системному осмисленні актуальних проблем дошкільної освіти. Результати досліджень були апробовані та представлені на науково практичних конференціях різних рівнів.

Монографія адресована викладачам закладів вищої освіти, здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта та педагогам дошкільного профілю.

ВИСНОВКИ

У монографії наведено теоретичне узагальнення і науково-практичне розв'язання проблеми підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності, що полягає в обґрунтуванні, теоретичному осмисленні теоретико-методологічних та методичних засад досліджуваного феномену. Представлено і узагальнено низку проблемних питань:

1. Досліджено теоретичні та практичні засади проблеми підготовки майбутніх вихователів до роботи з сім'єю із фізичного виховання дітей дошкільного віку. З'ясовано сутність ключових понять: «підготовка», «готувати», «підготовленість», «взаємодія сім'ї і закладу дошкільної освіти», «інтеграція», «педагогічне партнерство», «партнер». Розкрито періоди та напрямки професійної підготовки майбутніх педагогів.

Підкреслено, що безпосереднє здійснення взаємодії вихователів і батьків має ґрунтуватися на вивченні сім'ї та використанні методів впливу один на одного. Наголошено, що взаємодія вихователів закладу дошкільної освіти з батьками передбачає розв'язання таких завдань з фізичного виховання дітей дошкільного віку, як: оздоровчі, освітні, виховні. Розкрито форми роботи, через які здійснюється взаємодія вихователя закладу дошкільної освіти з батьками щодо фізичного виховання дітей дошкільного віку: колективні, індивідуальні, групові, наочно-письмові та наочно-інформаційні. Доведено, що форми роботи педагогів з батьками дають можливість пропагувати знання з питань організації та змісту фізичного виховання дітей в сім'ї. Зазначено, що позитивних очікуваних результатів у фізичному розвитку дітей дошкільного віку можна досягти лише при вмілому поєднанні усіх форм роботи вихователів з батьками. Педагогічна просвіта батьків повинна мати цільове педагогічне спрямування.

2. Детально вивчається проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання комп'ютерних технологій у своїй професійній діяльності, наводить і аналізує різні підходи та методи підготовки майбутніх фахівців ЗДО, а також формує перелік засобів ІКТ, що полегшують процес опанування комп'ютерними технологіями і є зручними у щоденному використанні при підготовці до занять, створенні різноманітних презентацій, ігор, вправ, відеоматеріалів для роботи з дошкільниками тощо.

3. Окреслено STREAM-технології як інноваційний підхід до вирішення завдань сучасної дошкільної освіти. Детально проаналізовано зміст та методи STREAM-освіти, а також особливості впровадження STREAM-технологій в

освітній процес закладів дошкільної освіти. У ході аналізу змісту STREAM-освіти автор детально розглядає її компоненти та програми, характеризує особливості роботи з дітьми старшого дошкільного віку за кожним освітнім напрямом. Важливим питанням постала і проблема підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми за технологіями STREAM-освіти, тому в статті автор наводить приклад програми підготовки майбутніх фахівців до роботи із зазначеним інноваційним напрямом освіти та детально характеризує її наповнення.

4. Досліджено проблеми практико-орієнтованих технологій підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах дистанційного проходження педагогічної практики. Проаналізовано та узагальнено педагогічний досвід впровадження практико-орієнтованих технологій в процес підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Розкрито основні принципи, методи та засоби використання дистанційних технологій в освітньому процесі педагогічної практики та виклики, які виникають перед закладами вищої освіти у зв'язку з необхідністю проведення педагогічної практики у дистанційному форматі. Обґрунтовано дистанційні методи навчання, які спрямовані на формування соціально активних, креативних та інноваційно налаштованих педагогів з високими моральними цінностями, які мають володіти не лише теоретичними знаннями та педагогічними навичками, але й бути готовими до їх практичного застосування, мають високий рівень професійної компетентності. У цьому контексті використання технологій дистанційного навчання стає ефективним засобом досягнення цієї мети, сприяючи формуванню в майбутніх фахівців навичок і вмінь, необхідних для успішної роботи у сфері дошкільної освіти в умовах сьогодення.

5. Акцентовано увагу на необхідності підготовки фахівців нової генерації, спроможних адаптуватися до швидкоплинних змін у професійній діяльності, самостійно поповнювати професійні знання та збагачувати власний професійний досвід упродовж усього життя. Уточнено сутність і зміст базових понять дослідження, а саме: «мультиплікаційний фільм», «підготовка», «готовність», «професійна підготовка». В підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності визначено складові компоненти; серед факторів, які зумовили необхідність перегляду пріоритетів у системі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю, виокремлено групи чинників модернізаційних перетворень у галузі педагогічної освіти. Відмічено, що якісна професійна підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку в контексті сучасності визначається рядом умов професійного становлення особистості студентів:

рівнем здобутих знань; компетентністю в професійній діяльності; стійкою мотивацією до навчання, професійним зростанням у педагогічній сфері та культурою особистості студента. Виокремлено функції вихователя закладу дошкільної освіти, які є передумовою ефективної реалізації професійної діяльності:гностично-дослідницьку, виховну, конструкторсько-організаційну, діагностичну, координуючу. Виділено особистісні якості, якими повинен володіти педагог; пропонуються основні складники методичних дій, спрямовані на виховання дітей дошкільного віку засобами мультиплікаційних фільмів; запропоновано етапи перегляду мультиплікаційних фільмів; обґрунтовано доцільність використання мультиплікаційних фільмів як засобу виховання дошкільників.

З'ясовано, що мультиплікаційний фільм є складником повсякденного життя кожної дитини, тому зусилля вихователів закладів дошкільної освіти, батьків мають бути спрямовані на пошук шляхів позитивного впливу та нейтралізації негативного впливу мультиплікаційних фільмів. Визначено мультиплікаційний фільм як один із найбільш ефективних засобів виховання дітей дошкільного віку.

Представлене монографічне дослідження не вичерпує усіх аспектів, пов'язаних з проблемою підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності. Ми припускаємо можливість подальшої розробки практичного аспекту підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності.